

קרון דליה ואלי
הורביץ בע"מ

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

שתי כלכלות – חברה אחת

סקר עמדות הציבור

איזון חיים אישיים-עבודה | גמישות במיקום ובשעות עבודה |
מוכנות לשינויים הצפויים בשוק העבודה

17-18 בדצמבר 2019

חומרי רקע לדיוני הכנס

יו"ר הכנס: פרופ' יוג'ין קנדל
מנהלת הכנס: דפנה אבירם-ניצן

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

סקר עמדות הציבור, נובמבר 2019

איזון חיים אישיים-עבודה | גמישות במיקום ובשעות עבודה |
מוכנות לשינויים הצפויים בשוק העבודה

iPanel
מובילים את דעת הקהל

אדגם
יעוץ ומחקר בע"מ

רקע

הסקר נערך בסוף נובמבר 2019¹ במטרה לבחון את מידת האיזון בין החיים האישיים לעבודה, את מידת הגמישות בשעות ובמיקום העבודה וכן את עמדות הציבור באשר למוכנותם לשינויים הטכנולוגיים בשוק העבודה. הסקר נערך ע"י המרכז לממשל וכלכלה ומכון גוטמן במכון הישראלי לדמוקרטיה ועבודת השדה לאיסוף הנתונים נעשתה באמצעות סקר מקוון ע"י מכון הסקרים מדגם (Ipanel)². הסקר כלל מדגם מייצג של כ־600 אנשים עובדים מגיל 18 ומעלה, מהם 504 מרואיינים יהודים ו־100 מרואיינים ערבים. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם – $\pm 4.1\%$ ברמת בטחון של 95%.

ניתוח הממצאים

תמצית מנהלים

מהסקר עולה כי קרוב ל־60% מציבור העובדים אינם מרוצים ממידת האיזון שקיימת היום בין חייהם האישיים לעבודתם, לאחוז דומה אין גמישות בשעות העבודה ואין אפשרות לעבוד מהבית כתחליף חלקי או מלא לעבודה במשרד.

קרוב למחצית מהציבור עובדים מהבית מעבר לשעות העבודה (הרשמיות), רובם עובדים עד שעתיים בשבוע מהבית וכ־40% עובדים מהבית גם בזמן חופשת מחלה. לפחות בסופ"ש, בחופשות וחגים – רוב הציבור מרשה לעצמו לנוח מעבודה (ברוב המקרים).

רוב הציבור (80%) מדבר בטלפון הנייד בענייני עבודה על חשבון זמנו הפנוי לאחר שעות העבודה ומקדיש לכך בממוצע כשעה ביום.

רוב מוחלט (94%) של הציבור נוסע (בתחבורה פרטית או ציבורית) אל וממקום העבודה, כאשר הזמן הממוצע בנסיעה הוא מעט יותר משעה. במונחי תפוקה המשמעות הינה הפסד של כ־25 שעות עבודה בחודש, כלומר כ־3 ימי עבודה שהולכים לאיבוד למשק מדי חודש, כ־13% מסך ימי העבודה השנתיים במשק.

1 בתאריכים 21-24/11/2019

2 סקר מקוון לרוב מוטא לאוכלוסיית הביניים של שוק העבודה, עם סבירות גבוהה לייצוג חסר לאוכלוסיות הקצה (אוכלוסיות חלשות מצד אחד, או אנשי קריירה עסוקים מהצד השני). ייצוג החסר של האוכלוסיות משני קצוות שוק העבודה עלול להביא להטיית חלק מתוצאות הסקר.

למרות הפריון הנמוך במשק והסיכון הגובר לאיבוד רלבנטיות בשוק העבודה לנוכח ההתפתחויות הטכנולוגיות, כשני שלישי מהציבור לא עבר (או לא זוכר שעבר) הכשרה מקצועית. קרוב למחצית הציבור סבורים כי על המעסיקים מוטלת האחריות לדאוג למימון ההכשרה המקצועית של העובדים לאורך שנות עבודתם.

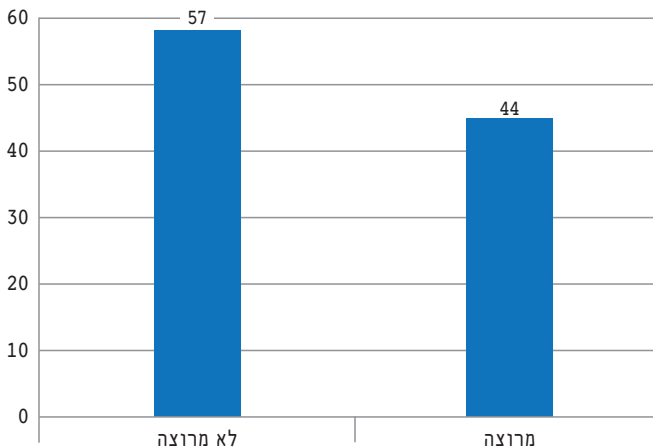
ניתוח ממצאי הסקר

האם אנו חשים איזון בין חיים אישיים לעבודה?

קרוב ל-60% מהמשיבים³ לסקר אינם מרוצים ממידת האיזון שקיימת היום בין חייהם האישיים לעבודתם, מהם כ-14% שכלל לא מרוצים, זאת לעומת כ-44% שמרוצים ממידת האיזון, מהם כ-8% בלבד מרוצים מאוד.

כצפוי שיעור המרוצים מהאיזון הולך ופוחת ככל שהמשיבים עובדים יותר שעות ביום: כ-62% מהעובדים עד שש שעות ביום דיווחו כי הם מרוצים מהאיזון, כאשר שיעור זה הלך ופחת בהדרגה עד ל-29% המרוצים מהאיזון בקרב אלו שעובדים מעל 10 שעות ביום.

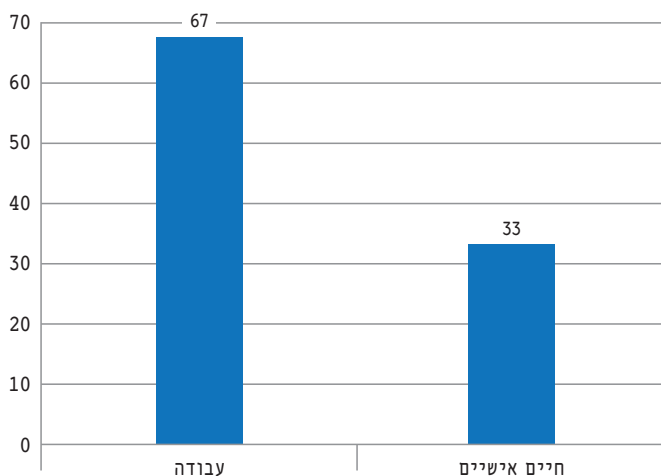
האם אתם מרוצים מחלוקת הזמן בין עבודה לחיים אישיים? התפלגות המשיבים, באחוזים

3 בניתוח זה הושמטו המשיבים שצינו "לא יודע", כך שסך המשיבים לגביהם מתייחס הניתוח הם אלו שהשיבו תשובות בנטרול "לא יודע".

שני שליש מהמשיבים ציינו כי לעבודתם יש משקל רב יותר מבחינת חלוקת הזמן במהלך היום, ורק שליש השיבו כי לחייהם האישיים יש משקל רב יותר ביום.

**לאילו מהתחומים אתם מקדישים את עיקר זמנכם?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

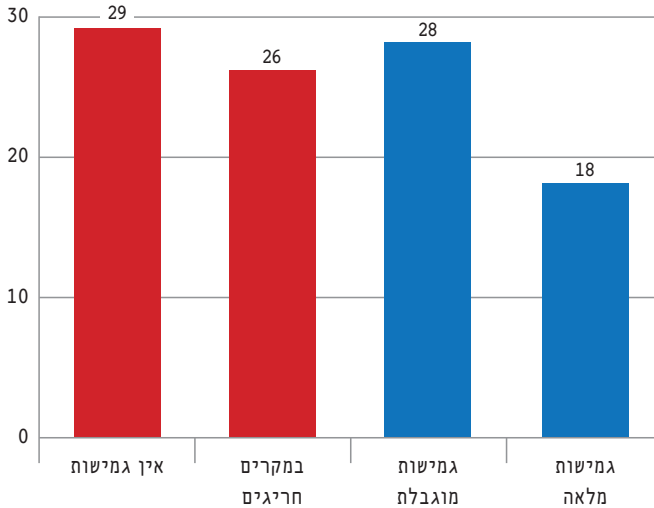
למרות זאת, **המשיבים חצויים ביניהם בדבר השאלה האם יש או אין איזון בין חייהם האישיים לעבודתם – כמחציתם (51%) סבורים שיש והחצי השני סבור שאין.**

כמה גמישות יש לנו בשעות ובמיקום העבודה?

יותר ממחצית מהמשיבים (55%) דווחו כי במקום עבודתם אין גמישות בשעות העבודה (או שיש רק במקרים חריגים)⁴, לעומת רק 18% שציינו שבמקום עבודתם יש גמישות מלאה, ו-28% שדיווחו על גמישות מסוימת, אך מוגבלת.

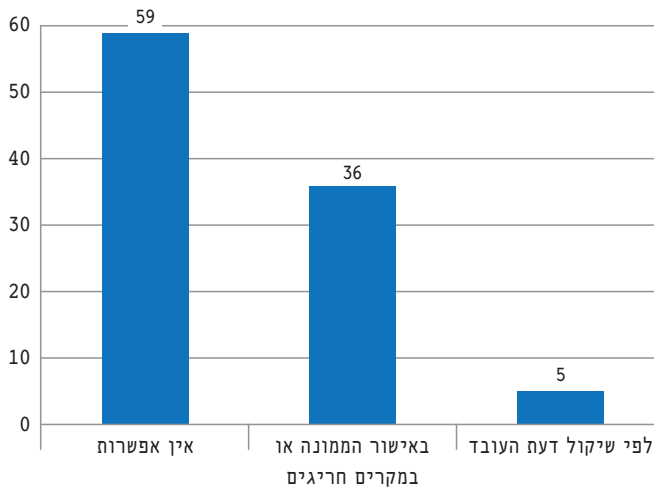
4 האם במקום עבודתך נהוג יום עבודה גמיש, כלומר שבמסגרת זמן נתונה העובדים יכולים להתחיל ולסיים את יום העבודה שלהם בשעות שונות לפי רצונם וצרכיהם.

**האם במקום עבודתך נהוג יום עבודה גמיש?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

רוב המשיבים (60%) ציינו כי במקום עבודתם אין אפשרות לעבוד מהבית כתחליף חלקי או מלא לעבודה במשרד. רק 5% ציינו כי הדבר מותר לפי שיקול דעתו של העובד, בעוד כ-36% ציינו כי הדבר מותר רק במקרים חריגים או באישור מראש של הממונה.

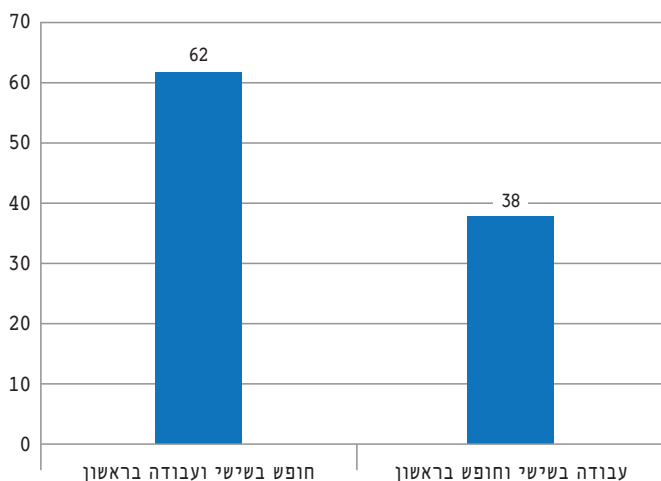
**האם מותר לעבוד מהבית כתחליף חלקי או מלא?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

בהתייחס ליוזמות השונות לקיצור/שינוי שבוע העבודה, נמצא כי **רוב המשיבים (62%) מעדיפים את המצב הקיים – להיות בחופש ביום שישי ולעבוד ביום ראשון** (זאת, בהנחה שימי החופשה במערכות החינוך מותאמים). לעומתם, קרוב ל-40% דווקא מעדיפים לעבוד ביום שישי ולהיות בחופש ביום ראשון.

מה עדיף: עבודה ביום שישי וחופש ביום ראשון? או להיפך?

התפלגות המשיבים, באחוזים

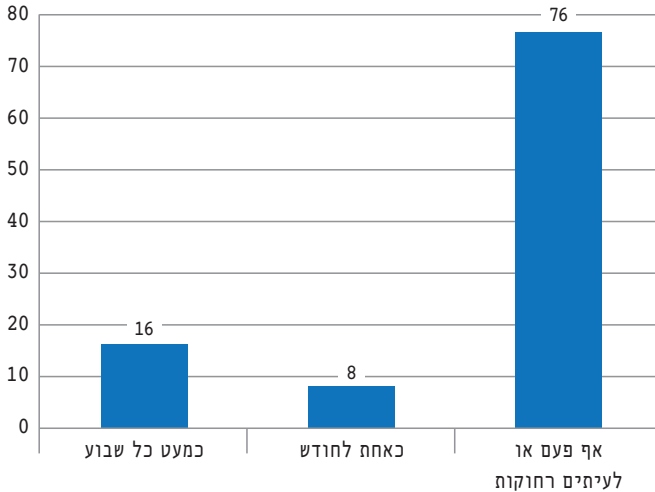

האם אנחנו עובדים גם מעבר לשעות העבודה הרשמיות?

למעלה ממחצית המשיבים (53%) דיווחו כי אינם עובדים מהבית מעבר לשעות העבודה הרשמיות (לפני או אחרי יום העבודה). אולם, קרוב למחצית מהמשיבים (47%) כן עובדים מהבית מעבר לשעות העבודה, רובם עובדים עד שעתיים בשבוע מהבית (מעבר לשעות העבודה הרשמיות).

רוב המשיבים (76%) דיווחו כי אינם עובדים בסופ"ש או שעובדים בסופ"ש לעיתים רחוקות. לעומתם כרבע מהמשיבים עובדים בסופ"ש בתדירות לא נמוכה, מהם 16% דיווחו כי עובדים כמעט כל סופ"ש ו-8% נוספים עובדים בסופ"ש בערך פעם בחודש. ממוצע שעות העבודה בסופ"ש עומד על כ-6 שעות.

**האם אתה עובד בסופי שבוע?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

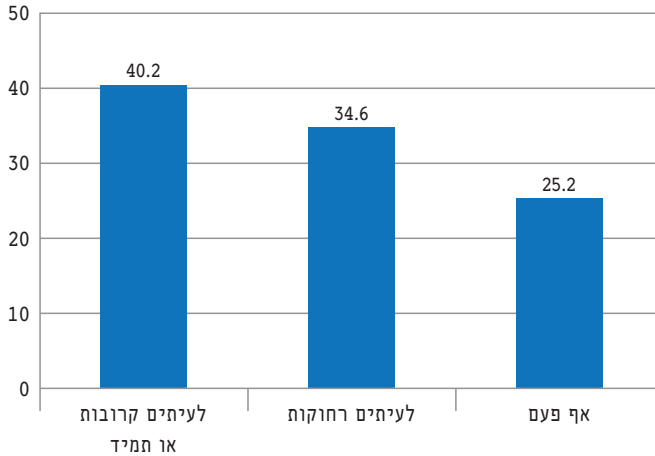
כשנשאלו המשיבים כמה שעות עבודה היה מתאים להם לעבוד, בהנחה שהם מעוניינים לשמר את אותה רמת שכר, השיבו קרוב למחציתם (47%) בין 6 ל-8 שעות ביום, כשליש השיבו 4 עד 6 שעות. רק 12% מהם בין 8 ל-10 שעות.

כ-80% מהמשיבים מדברים בטלפון הנייד בענייני עבודה על חשבון זמנם הפנוי לאחר שעות העבודה. הזמן הממוצע ביום שהמשיבים מדברים בטלפון בענייני עבודה על חשבון זמנם הפנוי לאחר שעות העבודה עומד על כשעה.

רק כ-20% מהמשיבים ציינו שהם כלל לא מדברים בטלפון הנייד בענייני עבודה על חשבון זמנם הפנוי לאחר שעות העבודה.

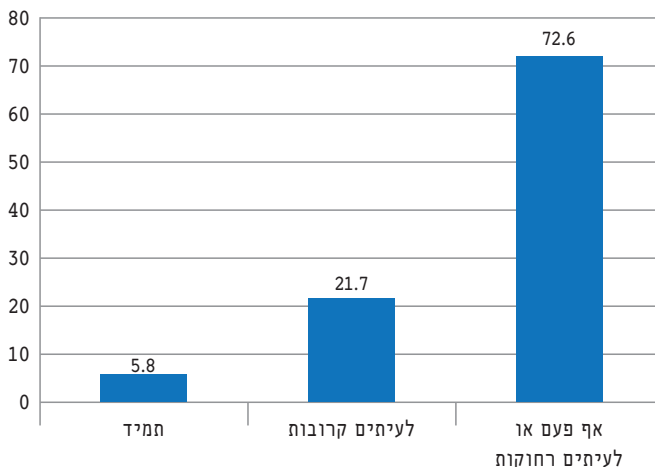
רוב המשיבים בסקר (60%) מרשים לעצמם לנוח בעת מחלה בבית, אך כ-40% מדווחים שגם בחופשת מחלה הם מקדישים זמן לענייני עבודה (לעיתים קרובות או תמיד). שיעור המדווחים על עבודה בעת מחלה עולה ככל שמדובר בבעלי הכנסה גבוהה יותר: 32% בקרב בעלי הכנסה הנמוכה מהממוצע במשק, 35% בקרב בעלי הכנסה הנמוכה ו-52% בקרב בעלי הכנסה הגבוהה (מעל הממוצע).

**באיזו תדירות מקדישים זמן לענייני עבודה בעת חופשת מחלה?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

לפחות בחגים ובחופשות רוב הציבור נח... 73% ציינו כי אינם מקדישים זמן לענייני עבודה בחגים או בימי חופשה פרטית (אף פעם או לעיתים רחוקות), ורק 27% ציינו שהם מקדישים לעבודה זמן בחופשות או בחגים לעיתים קרובות או תמיד. עוד נמצא כי שיעור העובדים בחגים או בחופשות עולה ככל שההכנסה עולה: 24% בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה מהממוצע במשק, 31% בקרב בעלי רמת הכנסה ממוצעת ו-33% מבעלי ההכנסה הגבוהה (מעל הממוצע במשק).

**האם אתה עובד בחגים או בחופשות פרטיות?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

כמה זמן אנחנו מבליים בפקקים ומה המחיר המשקי?

אחוז נמוך ביותר (כ-6% מהמשיבים) אינם נוסעים למקום עבודתם, אלא הולכים ברגל או עובדים מהבית.

לגבי היתר, אשר נוסעים אל וממקום עבודתם – הזמן הממוצע שהם מעבירים בנסיעה הלוך וחזור הוא מעט יותר משעה (כשעה ועשר דק'), כ-30% מהם דיווחו שהם מבליים בנסיעה בין שעה לשעתיים.

מעניין שזמן זה דומה לזמן השיחות בנייד בענייני עבודה עליו דווחו המשיבים.

בנוסף, השיבו כ-11% שהם "מבליים" יותר משעתיים בדרכם אל/מ העבודה.

הזמן הממוצע שמשיבי הסקר מבליים בנסיעות הלוך וחזור למקום עבודתם ביום עבודה רגיל עומד על מעט יותר משעה. המשמעות במונחי תפוקה ופריון עבודה הינה הפסד של כ-25 שעות עבודה בחודש = כ-3 ימי עבודה שהולכים לאיבוד למשק מדי חודש.

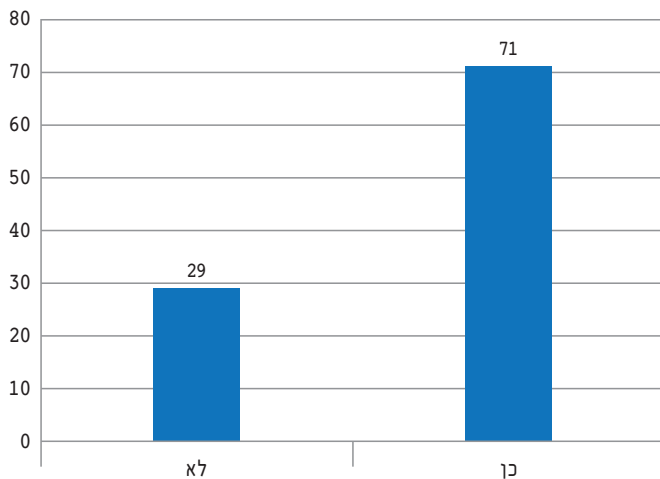
אם נתרגם נתון זה למונחים שנתיים, כפי שנהוג למדוד פריון עבודה של מדינה, מדובר בכ-36 ימי עבודה בשנה, שהם כ-13% מסך ימי העבודה השנתיים במשק.

האם אנחנו מוכנים לשינויים הטכנולוגיים הצפויים בשוק העבודה?

רוב המשיבים לסקר הם בעלי השכלה מקצועית כלשהי, ורק כ-9% ציינו כי אין להם השכלה מקצועית.

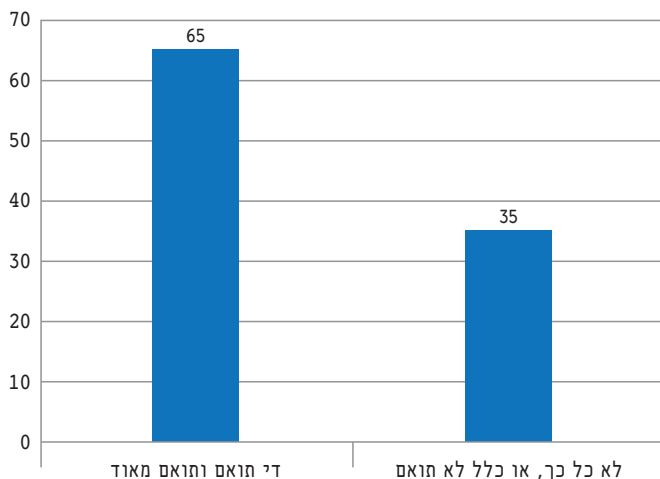
לגבי בעלי ההשכלה המקצועית – רובם (71%) סבורים שהשכלתם המקצועית סייעה (די סייעה עד סייעה מאוד) להם במציאת מקום העבודה הנוכחי.

**האם השכלתך המקצועית סייעה במציאת עבודה?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

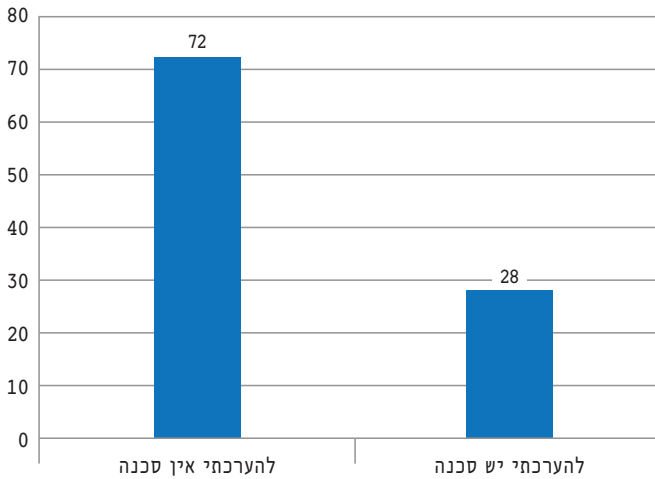
בדומה, סבורים רוב המשיבים (65%) שעיסוקם המקצועי תואם (די תואם עד תואם מאוד) את השכלתם המקצועית.

**האם העיסוק הנוכחי שלך תואם את השכלתך המקצועית?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

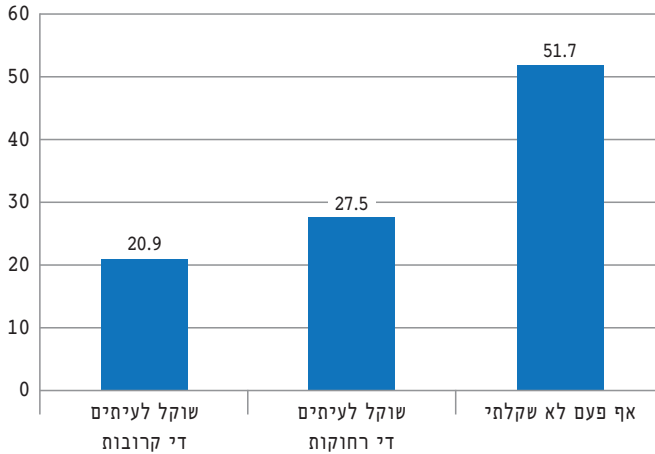
רוב המשיבים (72%) סבורים וחלקם אף בטוחים שאין סכנה שבגלל התפתחויות טכנולוגיות העיסוק הנוכחי שלהם יהפוך בעתיד הנראה לעין ללא רלוונטי. לעומתם, כ-28% סבורים או בטוחים שהעיסוק הנוכחי שלהם יהפוך בעתיד הנראה לעין ללא רלוונטי.

האם יש סכנה שעקב ההתפתחויות הטכנולוגיות עיסוקך הנוכחי יהפוך לא רלוונטי? התפלגות המשיבים, באחוזים

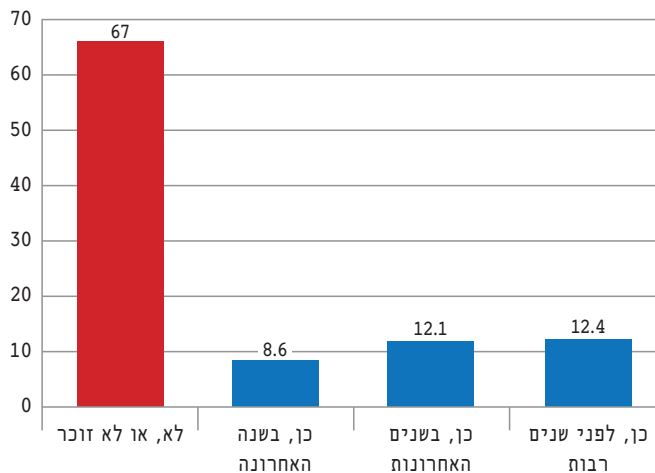
כמחצית מציבור העובדים (52%) שלקחו חלק בסקר לא שקלו מעולם לעבור הכשרה מקצועית, 28% ציינו כי הם שוקלים זאת לעיתים רחוקות ורק 21% שוקלים זאת לעיתים די קרובות.

**האם שקלת לעבור הכשרה מקצועית להקטנת הסיכון שעיסוקך הנוכחי
יהפוך לא רלוונטי?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

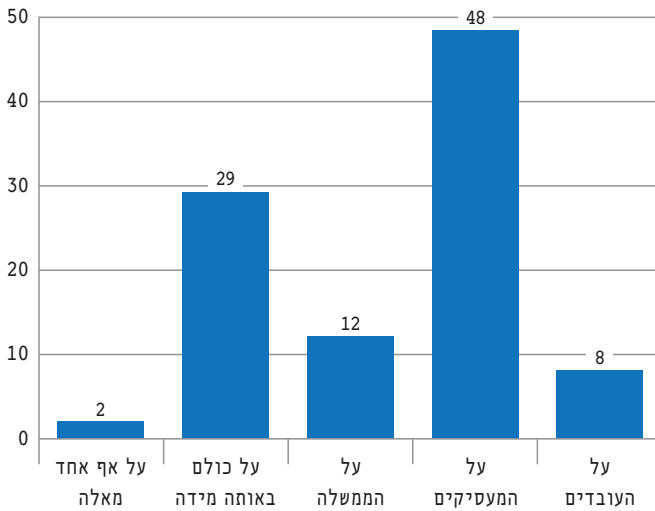
רוב המשיבים (67%) לא עברו (או לא זוכרים שעברו) הכשרה מקצועית כדי להקטין את הסיכון שבגלל ההתפתחויות הטכנולוגיות העיסוק הנוכחי שלהם יהפוך לא רלוונטי. 12% נוספים עברו הכשרה שכזו לפני שנים רבות, ורק כ-21% עברו הכשרה שכזו בשנים האחרונות.

**האם עברת הכשרה מקצועית כדי להקטין את הסיכון שעיסוקך הנוכחי
יהפוך לא רלוונטי?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

קרוב למחצית המשיבים (48%) סבורים כי על המעסיקים מוטלת האחריות לדאוג למימון ההכשרה המקצועית של העובדים לאורך שנות עבודתם. רק 12% הטילו את האחריות לכך על המדינה ו-8% הטילו את האחריות על העובדים. 29% מהמשיבים לסקר ציינו כי האחריות מוטלת על כולם באותה מידה.

**על מי לדעתך מוטלת האחריות לדאוג למימון ההכשרה המקצועית של העובדים
לאורך שנות עבודתם?
התפלגות המשיבים, באחוזים**

המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא מוסד עצמאי א-מפלגתי, מחקרי ויישומי, הפועל בזירה הציבורית הישראלית בתחומי הממשל, הכלכלה והחברה. יעדיו הם חיזוק התשתית הערכית והמוסדית של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שיפור התפקוד של מבני הממשל והמשק, גיבוש דרכים להתמודדות עם אתגרי הביטחון מתוך שמירה על הערכים הדמוקרטיים וטיפוח שותפות ומכנה משותף אזרחי בחברה הישראלית רבת הפנים.

לצורך מימוש יעדים אלו חוקרי המכון שוקדים על מחקרים המניחים תשתית רעיונית ומעשית לדמוקרטיה הישראלית. בעקבותיהם מגובשות המלצות מעשיות לשיפור התפקוד של המשטר במדינת ישראל ולטיפוח חזון ארוך טווח של תרבות דמוקרטית נכונה לחברה הישראלית ולמגוון הזהויות שבה. המכון שם לו למטרה לקדם בישראל שיח ציבורי מבוסס ידע בנושאים שעל סדר היום הלאומי, ליזום רפורמות מבניות, פוליטיות וכלכליות ולשמש גוף מייעץ למקבלי ההחלטות ולציבור הרחב.

המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא זוכה פרס ישראל לשנת תשס"ט על מפעל חיים - תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

